

Demokrati och styrning
Bengt-Olof Knutsson
Fredrik Holmström

Budgetprocess med fokus på prislappar (prislappsmodellen)

Bakgrund

Arbetet med en ny budgetprocess utifrån prislappar, grundar sig i att Malå kommun 2016 hade en svag ekonomi. När kommunen ville låna pengar från Kommuninvest, ansåg banken att ett arbete med målet att stärka kommunens ekonomi borde ske. Tillsammans med Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) genomförde Malå kommun ett utvecklingsarbete kring budgetprocessen med fokus på att budgetprocessens start skulle ta utgångspunkt i tekniska ramar baserade på kostnadsutjämnings prislappar.

Med Malå som föregångare och "testkommun" har det sedan utarbetats en resursfördelningsmodell, som både Arjeplog och Borgholm sedan tillämpat inför budget 2020. Flera andra kommuner har nu visat intresse för detta arbete.

Syfte

Syftet är ge deltagande kommuner tekniska och praktiska förutsättningar för en ekonomi i balans.

Målgrupp

Projektets målgrupp är främst mindre kommuner med ekonomiska utmaningar, befolkningsminskning eller demografiska förändringar i befolkningsstrukturen.

Projektet leds av en arbetsgrupp som består av projektledare från SKL samt resurspersoner i kommuner (Malå, Arjeplog och Borgholm) som har arbetat med prislappsmodellen i resp. kommun. Arbetsgruppens syfte är att stötta de kommuner som deltar i projektet löpande.

Arbetsätt

Projektledare kommer från SKL, resurspersoner från de kommuner som infört prislappsmodellen har rollen som "ambassadörer" för modellen och bistår deltagande kommuner med att implementera modellen.

Prislappsmodellen

Modellen möjliggör att bryta mönstret att lägga "budget på budget". I stället för att göra en mer slentrianmässig framskrivning av föregående års budget, knyts resursfördelningen till det kommunala kostnadsutjämningsystemet. För varje åldersklass sätts så kallade prislappar, som räknas fram årligen utifrån

kostnadsutjämningsen med hänsyn tagen till inflation och löneutveckling. Prislappen för åldersklassen gånger antalet individer som befolkningsprognosen säger att det kommer att finnas det aktuella budgetåret. Det blir teknisk framskrivning med en direkt koppling till vad kostnadsutjämningsen faktiskt ger. Det som sedan återstår är politiska prioriteringar. Det blir tydligt vad politiken beslutar och vilka ekonomiska konsekvenser det får.

De finansiella målen som den egna kommunen har, styr investerings- och resultatnivå på ett sätt som ger förutsättningar för god ekonomisk hushållning och givet att kommunens verksamheter bedrivs på ett effektivt sätt utifrån gjorda politiska prioriteringar.

Volymbaserade ramar baserade på prislappar gör det möjligt att flytta resurser från verksamheter där efterfrågan och behov minskar till verksamheter där efterfrågan och behov ökar.

Modellen underlättar för en långsiktig planering av ekonomin.

Styrgrupp

Mattias Jansson, Niclas Johansson, SKL

Arbetsgrupp

Bengt-Olof Knutsson, Fredrik Holmström SKL, projektledare, Lina Dahlbäck, Malå kommun, Anna Karlsson, Arjeplogs kommun, Linda Andreen och Linda Kjellin Borgholms kommun.

Deltagande kommuner

Deltar:

Arvidsjaur, Sorsele, Dorotea, Vilhelmina, Vännäs, Vindeln, Storuman

Tillfrågade:

Bjurholm, Älvsbyn, Älvkarleby

Tidplan

<i>Datum</i>	Titel	Beskrivning
14-15 <i>aug:</i>	Arbetsmöte projektgrupp	En gemensam excelmodell klar.
21-22 <i>aug:</i>	Projektmöte 1	Information om behovet av en detaljerad budgetplanering på datumnivå. Till projektmöte 3 ska förslag till detta finnas
18-19 <i>sep:</i>	Arbetsmöte+ projektmöte 2	Deltagarna fyller i modellen med preliminära siffror för Skatter o Bidrag, befolkning mm samt uppräknig pkv 2021.
20 <i>sep</i> - 8 <i>okt:</i>	Tid för kommunmöten	
20 <i>sep</i> -8 <i>okt:</i>	Egna möten med Ledningsgruppen	Genomföra en analys av bl a avvikelser mellan tekniska ramar och prislappsramar för att förbereda frågeställningar inför mötet den 16 okt. Här genomförs även diskussioner av de viktigaste frågorna/fokusområdena så att det finns konsensus i kommunen inför mötet den 16 okt.
16 <i>okt:</i>	Projektmöte 3	Avvikelser teknisk ram och tidigare beslutad ram har analyserats
5-8 <i>nov:</i>	Tid för kommunmöten	Erbjudande av stöd utifrån de frågeställningar som finns i resp kommun, Fredrik och Bengan har möjlighet att vara på plats i projektkommunerna
20 <i>nov:</i>	Projektmöte 4	Nulägesavstämning av budgetprocess, minitest, modellen mm
12 <i>dec:</i>	Projektmöte 5	Avstämning modell, Förberedelser budgetkick-off, finansiella målsättningar, investeringsutrymme. Genomgång av prioriteringsunderlagets uppbyggnad. Diskutera hur vi hanterar output från budgetkickoff i underlaget.
30 <i>jan:</i>	Projektmöte 6	Avstämning tekniska ramar utifrån uppräknad Skatter o Bidrag. Behov av åtgärder, resultatförstärkningar mm. Beslut om gemensam struktur för beslutsunderlag
26 <i>feb:</i>	Projektmöte 7	Avstämning inför utskick av prioriteringsunderlag inkl tekniska ramar samt uppdatering Skatter o Bidrag inkl befolkning
2 <i>apr:</i>	Projektmöte 8	Halvtidsavstämning prioriteringsunderlag förbättringsåtgärder mot verksamheterna
28 <i>apr:</i>	Projektmöte 9	Vi går igenom checklistan: Alla underlag till Budgetberedning och Ksau ska vara klar. Både checklista siffror och moment
19-20 <i>aug:</i>	Projektavslutning Kommek	Projektet deltar på Kommek med metod och verktyg